

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VI. An Dubius de valore matromonii licitè petat & reddat debitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

etiam ipse dicere Deo, *Dimitte nobis debita nostra.* Quod enim secundum veniam, non secundum imperium à tanto Doctore dicitur, utique ignoscitur, non jubetur. Ubi tamen Augustinus non videtur adversari Conclusioni nostræ: non enim loquitur de copula exercita ad peccatum continentiae vitandum, sed ad ipsam concupiscentiam seu intemperantiam expleendam; utpote totus in illo loco ad ostendendum quòd concubitus causâ voluptatis explendæ adhibitus sit malus: quæ proinde dicit ab Apostolo permitti tamquam indulgendo rem malam. Dum autem indicat solum posse intendi generationem prolis, solum loquitur exclusivè ad intentionem principalem voluptatis. Nam certè constat posse, immo debere reddi copulam etiam à sterili, ad satisfaciendum fidei conjugali: quidni ergo intendi possit sedatio concupiscentiæ?

Agitur de mente S. Augustini.

27. *Licetè similiter intendiur in copula sanitas, aliusve honestus finis.*

DICO III. Licetè etiam petitur & exercetur actus conjugalis ad sanitatem corporis conservandam vel restaurandam, aut alium honestum finem. Ita *Coninck* & plures alii contra multos existimantes in hoc latere culpam venalem. Ratio est, quòd cum hi fines sint honesti, & Matrimonii usus ad illos sit utilis, non appareat, cur prohibendum sit usum hunc ad istos fines referre. Quem admodum in aliis rebus humanis ob fines de se licitos, sine culpa adhibentur media per se licita, & ad illos fines utilia, etsi alioquin ex institutione sua ad illos non sint ordinata. Simili itaque ratione Matrimonium ejusve usus, etsi non specialiter ordinatum ad certum finem, potest nihilominus ex generali sua conditione illum respicere, adeoque propter eundem appeti.

28. *Illicitè imputatur sola voluptas, nãventura & reliqui antiqui, immo & recentiores satis communiter. Idem satis clarè videtur docere D. Augustinus, Gregorius & alii Patres. Quorum, & præcipuum Theologorum auctoritas est præcipuum Conclusionis fundamentum. Ratio est, quòd videatur repugnare rectæ rationi exercere actum præcisè propter delectationem adeò brutalem & quodammodò absorbentem usum rationis. Juxta plerosque tamen Doctores tantum est culpa venialis, nisi curjusam libido sit adeò effrænis, ut ita sa congressu spectetur solius libidinis impletio, quod perinde ei sit, sive sit sua, sive non; adeoque constituatur in ea ultimus finis, ut solent loqui Theologi. Quòd si delectatio non quæstia sentiatur in actu, & acceptetur, nullum ex ea parte est peccatum.*

Nimirum venialiter.

29. *Quòd ipsum varii Recentiores negant.*

DICO IV. Illicitum est exercere actum Matrimonii ob solam voluptatem carnalem: ut tradit *Magister, D. Thomas, D. Bolla* voluptas, nãventura & reliqui antiqui, immo & recentiores satis communiter. Idem satis clarè videtur docere *D. Augustinus, Gregorius* & alii Patres. Quorum, & præcipuum Theologorum auctoritas est præcipuum Conclusionis fundamentum. Ratio est, quòd videatur repugnare rectæ rationi exercere actum præcisè propter delectationem adeò brutalem & quodammodò absorbentem usum rationis. Juxta plerosque tamen Doctores tantum est culpa venialis, nisi curjusam libido sit adeò effrænis, ut ita sa congressu spectetur solius libidinis impletio, quod perinde ei sit, sive sit sua, sive non; adeoque constituatur in ea ultimus finis, ut solent loqui Theologi. Quòd si delectatio non quæstia sentiatur in actu, & acceptetur, nullum ex ea parte est peccatum.

Immo non desunt, qui existiment absque omni culpa in usu Matrimonii posse moderatè intendi, & appeti voluptatem. Ita *Almainus, Aversa, Castro Palao, Diana* & varii recentiores. Et satis consonat

sententiæ asserenti dari actus in individuo indifferentes. Ratio assignari posset, quòd in humanis operationibus per se licitis non videatur culpabile appetere delectationem, quam ipsa natura iis annexit; quæ proinde juxta plerosque saltem licitè acceptatur, dum actus ob alium principalem finem exercetur. Quod adhuc facilius apparet, quando voluptas solum secundario intenditur simul cum alio sine principali confirmatur: quia hujusmodi delectatio non est illicita, sed indifferens; copula queque non est mala: ergo videri posset non esse in rigore malum, hanc ordinare in talem finem: cum finis indifferens faciat actum indifferentem. Est què difficile id ex ratione efficaciter improbare. Patres quoque videri possunt potissimum culpæ intemperantiam seu immoderatam appetitum voluptatis, quæ dominetur conjugio velut principio; ut *Hieronymus*, qui refertur c. *Origo & c. Liberorum* 32. *quasi* 4. Et *Gregorius*, qui refertur c. *Vir cum propria* 33. q. 4. Vel explicari possit de eo quòd ordinarium est, quia nimirum moraliter impossibile est illam quærere, & moderationem tenere. Ut proinde ad minus practiccè retinenda sit communis Doctrina. Sed & aliter cadit explicatio in *D. Gregorium*, ac difficilius in *B. Augustinum*. Immo hic videtur velle, quòd conjux voluptatem libidinis solum tolerare debeat, velut invita & ex necessitate; tamquam effectum inordinatum peccati originalis, post quod ipsa licita admistio conjugum sine voluptate carnis fieri non potest, ut utar verbis *Gregorii supra*. Adicè ultra castæ animæ ab amore libidinis alienæ fuerunt.

QUÆSTIO VI.

An Dubius de valore Matrimonii licitè petat & reddat debitum?

SUPPONO I. Conjugem scientem in validitatem sui Matrimonii, etiam bona fide initi, non posse debitum petere nec reddere, quocumque periculo proposito. Ita expresse deciditur c. *Inquisitioni, de senr. copulatio* Excommunic. Ratio est, quòd nullo casu possit quis scienter fornicari, seu alteri carnaliter commisceri extra legitimum Matrimonium.

Suppono II. Conjugem merito dubitantem de validitate Matrimonii, sive bonâ, velut sive malâ fide contracti, teneri statim inquirere de rei veritate, ne exponat se periculo fornicationis, casu quo matrimonium foret invalidum.

DICO I. Qui malâ fide contraxit, dubitans de valore Matrimonii, non potest petere debitum conjugale; tenetur tamen reddere compari, quæ bonâ fide contraxit.

Con-

Conclusio est satis communis. Et pro utraque parte deciditur c. De riuus, de secundis Nuptiis. Ratio primæ partis est, quod conjux talis malâ fide inchoauerit possessionem, adeoque nullum jus cum tam manifesto fornicationis periculo potuerit acquirere. in corpus alterius. Unde si uterque malâ fide contraxerit dubius de valore Matrimonii, neuter potest petere & consequenter nec reddere, ob periculum fornicationis, cum neutri faveat possessio bonæ fidei, adeoque nec jus aliquod. Et hoc Sanchez merito putat certissimum, inquit Dicastilla d. 9. num. 166. Ratio secundæ partis est, quod alter conjux ob bonam fidem sit in legitima possessione Matrimonii, adeoque habeat jus in corpus alterius; cui potius tenetur alter dubitans sati-facere, quam abstinere periculum materialis fornicationis præcavere.

Dico II. Qui Matrimonium contraxit bonâ fide, & postea incipit dubitare, si factâ diligenti inquisitione adhuc maneat dubius de ejus valore, potest probabiliter etiam debitum conjugale petere, juxta plurimos Doctores: quâmvismulti, tam antiqui, quàm recentiores, valde probabiliter putent eum posse solum debitum reddere. Ratio est, quod talis videatur in legitima possessione Matrimonii bonâ fide inchoati, & juris petendi debitum; in dubio autem sit melior conditio possidentis. Nec obstat c. Dominus cit. ubi deciditur dubitantem solum posse reddere bonâ fide petenti: quod etiam deciditur c. Inquisitioni cit. Nam prior capite agitur de casu quo Matrimonium erat cum dubio, siue malâ fide contractum. Posteriori vero agitur quidem de Matrimonio utrimque bonâ fide contracto, & dubio subsequente; potest tamen explicari de tempore, quo necum erat facta sufficiens inquisitio ad deponendum dubium. Quidquid sit, satis constat licite peti & reddi debitum per triennium, quando dubium supervenit ratione potentiarum diligentia enim ad inquirendum veritatem (quæ in omni dubio adhibenda est) alia ibi adhiberi non potest, nisi per experientiam & conatum ad copulam: quæ in ceteris dubiis esset inutilis ad explorandum impedimentum.

QUESTIO VII.

An Conjugibus licita sint oscula, tactus, aspectus & verba amatoria, secluso periculo pollutionis?

Dico I. Similes actus sunt liciti inter conjuges tamquam preparatorii ad actum conjugalem debite perficiendum. Ita communiter Doctores. Ratio est, quod

cui licitus est finis, licita quoque sint media ex natura sua ad talem finem. Conducentia; prædicti actus conducunt ad usum matrimonialem seu copulam. Si tamen referantur ad majorem voluptatem in ea captandum, erunt intemperantia quædam venialis. Si etiam adsit periculum pollutionis in alterutra parte, erunt grave peccatum, etiam in casibus sequentium Conclusionum.

Dico II. Tactus, amplexus, oscula &c. sunt licita conjugibus tamquam signa vel etiam tamquam fomentum amoris conjugalis. Ita communiter Doctores. Ratio est: quia hic finis est honestus, & ad eum prædicta sunt etiam instituta. Idem est, si adhiberentur ad sedandas carnis tentationes, quando his mediis sedari possent: sicut ob illum finem juxta sententiam satis receptam licita est ipsa copula.

Dico III. Prædicta sunt sine peccato mortali; etsi intendatur sola in illis voluptas, & non sit animus exercendi actum conjugalem. Ita communiter Doctores contra Antonium, Sylvestrum, Rodriguez & quosdam alios, putantes esse peccata mortalia. Ratio est: quia vinculum Matrimonii, quod conjugibus concedit copulam, concomitanter etiam concedere debet actus inchoativos: adeoque sicut quærere libidinem in ipsa copula non est in conjugibus peccatum mortale, sic nec illam quærere in actibus ad illam ordinatis. Communiter tamen supponunt Doctores esse peccatum veniale, uti de ipso actu conjugali docent: quâmvism difficultate non careat, si voluptas non sit immoderata; ut patet ex iis quæ circa actum conjugalem notavimus. Quia verò in contactibus valde impudicis frequenter subest notabile periculum pollutionis, sunt isti omnino conjugibus dissuadendi, nisi intendatur copula, vel saltem sit animus eam petendi, quando periculum advertitur: cui omnino tenentur conjugati occurrere per copulam, aut certe illud præcavere.

Hæc Conclusio habet etiam locum quando actus conjugalis est per accidens conjugibus illicitus, utpote quia illum sine propria aut proliis sanitatis periculo exercere nequeunt, aut quia impotentes facti sunt. Secus est, si vovissent castitatem. Si autem animus tantum voverit, liceret ei prædicta, quatenus est necesse ad redditionem debiti, sed nihil per modum petitionis. Salvo semper, ut dictum est, periculo pollutionis.

An autem conjux peccet mortaliter, si morosè delectetur de copula cum com- parte, etiam in absentia, non caret difficultate. Cajetanus quidem, Sanchez & alii frequenter existimant, quod non, etiamsi sequatur alteratio carnis, dummodo absit periculum pollutionis; eò quod delectatio

quam dispo- sitiones ad copulam conjugalem debite perficiendam,

34. Vel inquam signa & fomentum amoris conjugalis.

35. Quod si sola intendatur voluptas, etiam sine intentione copulæ, adhuc non sunt mortale peccatum.

36. Quid si conjuges non possint libere exercere ipsam copulam.

37. Quid enim de morosa delectatione circa copulam conjugalem vel de ea-

